

آن چه گزارشگری پایداری ممکن است به آن دست یابد

سخنرانی رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری

هانس هوگروورست (Hans Hoogervorst) رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) در کنفرانس گزارشگری مالی مربوط به آب‌وهوا در آوریل ۲۰۱۹ در دانشگاه کمبریج بریتانیا سخنرانی کرد. هوگروورست توضیح داد که چگونه گزارشگری با کمک به سرمایه‌گذاران در درک چگونگی اثربرداری شرکتها از مسائل پایداری، گامی سازنده روبه‌جلو ارائه می‌کند، و نقشی را که هیئت در نظر دارد در این حوزه ایفا کند، تشریح کرد. در همان حال، وی درباره انتظارات اغراق‌آمیز از گزارشگری پایداری، به‌عنوان شتاب‌دهنده برای تغییر در غیاب سیاست و مداخله سیاسی، هشدار داد.

مقدمه

در ابتدا می‌خواهم از پروفیسور **آلن جاگولینزر (Alan Jagolinzer)** از **کمبریج جاج بیزنس اسکول (CJBS)** برای سازماندهی این رویداد تشکر کنم. آلن همکار دانشگاهی حرفه در هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بوده است، بنابراین او را به خوبی می‌شناسیم. آلن نمونه‌ای زنده دال بر این است که حسابداران لزوماً اشخاص کسل‌کننده‌ای نیستند، زیرا وی به‌عنوان یک خلبان در نیروی هوایی ایالات متحده (US) شروع به‌کار کرد. تا جایی که می‌دانم، او هیچ‌وقت هدف قرار نگرفته و اسیر نشده است، بنابراین گمان می‌کنم این موضوع حتی تا حدودی از او یک قهرمان می‌سازد! مطمئناً ما در کنار خود به همه قهرمانان برای مبارزه با تغییر آب‌وهوا نیاز داریم. خوشحالم که امشب درباره گزارشگری مربوط به آب‌وهوا صحبت می‌کنم. ماموریت هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، توسعه استانداردهای حسابداری است که شفافیت، پاسخگویی و کارآمدی را برای بازارهای مالی در سراسر جهان به‌ارمغان بیاورد. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای پاسخ به اطلاعات مالی موردنیاز سرمایه‌گذاران و دیگر شرکت‌کنندگان در بازار طراحی شده تا از تصمیم‌های اقتصادی آنها پشتیبانی کند. تمرکز بر اطلاعات مالی مربوط برای سرمایه‌گذاران، در ذات هیئت جای گرفته و پیش‌زمینه ذهنی هیئت در هنگام توسعه استانداردها است.

۱۴۴ حوزه گزارشگری در سراسر جهان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به‌کار گرفته‌اند. برخلاف روند جدید ضدجهانی شدن، تعداد کشورهایی که این استانداردها را به‌کار گرفته‌اند همچنان افزایش یافته است. مهمتر از این، بیشتر حوزه‌های گزارشگری در برابر

در یک دنیای آرمانی، هیچ نیازی به گزارشگری پایداری نخواهد بود. محصولات جانبی منفی مانند آلودگی، به طور مناسب مالیات بندی می شود، بنابراین قیمت یک محصول نشان دهنده هزینه ای است که به محیط تحمیل می کند. مالیات واقعی تر بر کربن، باعث می شود که صورتهای مالی صنایع دودزا هزینه های واقعی محصولات خود را منعکس کنند. اگر این هزینه ها یک فعالیت اقتصادی را امکان ناپذیر کند، آن گاه صورتهای مالی کاهش ارزش داراییهای مربوط را نشان خواهد داد. گزارشگری مالی و گزارشگری پایداری با هم یکی و مشابه خواهند بود.

همانطور که مثال من از صنعت هوانوردی نشان می دهد، ما از این دنیای آرمانی خیلی دور شده ایم. به همین دلیل است که بسیاری از افراد، گزارشگری تغییر آب و هوا یا گسترده تر از آن، گزارشگری پایداری را به عنوان یک شتاب دهنده مهم برای تغییر می دانند.

روش شناسی گزارشگری پایداری

بر اساس گزارش **فایننشال تایمز** (FT)، دست کم ۲۳۰ نوآوری بنگاه در استانداردهای پایداری در میان بیش از ۸۰ بخش اقتصادی وجود دارد. در این فزونی نوآوریهای پایداری، دو گرایش اصلی را می توان تشخیص داد.

اولین شاخه گزارشگری پایداری در گزارشگری **مسئولیت اجتماعی بنگاه** (CSR) گنجانده شده است. این نوع گزارشگری در پی آن است تا به وسیله الزام شرکتهای به نشان دادن این که چگونه با مشارکت در فعالیتهای پایداری زیست محیطی، به داشتن یک دنیای بهتر کمک می کنند، تغییر رفتاری را ترویج کند. این شاخه گزارشگری پایداری به سمت کالای مورد نیاز همگانی گرایش دارد و جامعه را درکل به عنوان مخاطب گزارشگری در نظر می گیرد.

اگرچه این شاخه در گزارشگری پایداری کاملاً قانونی است، اما دامنه آن متفاوت با دامنه استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی است. استانداردهای ما در نظر ندارند تا کمک یک شرکت به کالای مورد نیاز همگان را به تصویر بکشند، بلکه برای فراهم کردن اطلاعاتی طراحی شده اند که به سرمایه گذاران در تلاش برای پیش بینی جریانهای نقد آینده شرکت کمک کنند. بنابراین، آن شاخه گزارشگری پایداری که شبیه مسئولیت اجتماعی بنگاه است، به اهداف

وسوسه سازگارسازی استانداردها با شرایط محلی، مقاومت کرده اند. این موضوع، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی را به احتمال، بدل به استانداردهایی کرده که بیشترین گستردگی به کارگیری در سراسر جهان را دارند.

پیش از این که دیدگاه هایم در مورد گزارشگری مربوط به آب و هوا را با شما در میان بگذارم، می خواهم اعتراف کنم. بعضی از شما شاید بدانید که من در گذشته زمان زیادی را به سیاست اختصاص داده ام. به عنوان یک سیاستمدار آزادیخواه متمایل به بازار آزاد، در ابتدا نسبت به تغییرات آب و هوایی بدبین شدم. این موضوع با من چندان سازگار نبود که بسیاری از افراد در جنبش محیطی در آن زمان، دارای برنامه کار مخالف بازار و مخالف جهانی شدن بودند. این موضوع، به خاطر کسانی که با آن همراهی می کردند، مسئله تغییر آب و هوا را تبدیل به مسئله ای مشکوک کرد.

طی سالها من به تدریج تغییر عقیده دادم. من تنها به بازارها معتقد نیستم، بلکه به علم نیز معتقدم و در حقیقت دیگر نمی توانستم تعداد فزاینده برندگان جایزه **نوبل** (Nobel) که درباره تغییر آب و هوا هشدار می دادند را نادیده بگیرم. افزون بر این، با وجود این که هنوز بر این باورم که سیاستهای بازار آزاد به طور کلی بهترین نتایج را دربر خواهد داشت، همچنین می پذیرم که برای خنثی کردن شکستهای بازار، به سیاست همگانی نیاز است.

تغییر آب و هوا - شکست بازار

تغییر آب و هوا نمونه ای کلان از چنین شکستهای بازار است. فقط به هوانوردی نگاه کنید. این صنعت یکی از منابع انتشار گازهای گلخانه ای است که دارای بیشترین سرعت رشد بوده و وابسته ترین شکل حمل و نقل به آب و هوا است. با وجود این، قیمت بلیتهای خطوط هوایی بین المللی به هیچ وجه محصولات جانبی منفی پرواز را نشان نمی دهد. مالیاتهای در خورتوجه لازم است تا آثار محیطی نامناسب آن را پوشش دهد، اما در عوض، هوانوردی مشمول مالیات بر سوخت یا **مالیات بر ارزش افزوده** (VAT) نیست. این صنعت در مقایسه با دیگر قسمتهای اقتصاد، کمک هزینه بیشتری دریافت می کند. در نتیجه، یک پرواز از لندن به آمستردام که گاز فراوانی تولید می کند، ممکن است ارزانتر از یک تاکسی دوگانه سوز دوستدار اقتصاد به فرودگاه باشد! اقتصاد صنعت هوانوردی، شکستی برای بازار است، همراه با شکست سیاستهای همگانی.

گرفته نشده باشد. وقتی ریسکهای مربوط به آبوهوا ممکن است اثر در خور توجهی بر عملیات شرکت داشته باشد، اطلاعات مربوط به چگونگی به حساب گرفته شدن این اثر در محاسبات کاهش ارزش، برای کاربران صورتهای مالی مربوط خواهد بود. به عنوان نتیجه گیری، وقتی آثار تغییر آبوهوا چشمگیرتر شود، این آثار در صورتهای مالی بیشتر و بیشتر نمایان خواهد شد. با این حال، بسیاری از مسایل پایداری ممکن است تنها در درازمدت پدیدار شوند. در چنین مواردی، این مسایل این خاصیت را دارند که از صورتهای مالی که به ضرورت گذشته نگر هستند، دور بمانند. اما حتی در چنین مواردی هم ما باور داریم که هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری، نقشی برای ایفا کردن دارد؛ به طور مشخص از طریق تلاش برای بهبود آن چه از آن با نام «گزارشگری مالی گسترده تر» یاد می کنیم. اجازه دهید در این باره منظورم را توضیح دهم.

گزارشگری مالی گسترده تر

با وجود این که گزارشگری مالی کلاسیک بنیاد کار هیئت خواهد ماند، هیئت همیشه محدودیتهای این گزارشگری را شناخته است. برای مثال، صورتهای مالی اطلاعات اندکی درباره مدل کسب و کار شرکت یا محیط اقتصادی که در آن فعالیت می کند، ارائه می کنند. همچنین، آنها شامل اطلاعات درباره همه روابط و منابع نامشهود که موفقیت کسب و کار را به پیش می رانند، نیستند. این اطلاعات به دلایل مناسبی از صورتهای مالی بیرون گذاشته شده اند. تلاش برای ثبت ارزش اقلام نامشهود، یک فعالیت به شدت ذهنی است که چالشهای بیشماری در زمینه شناخت و اندازه گیری پیش می آورد.

همچنین صورتهای مالی، اطلاعات آینده نگر محدودی را دربر می گیرد، از جمله درباره مسایل پایداری نوپدید. این موضوع، تشخیص این مسئله را خیلی سخت می کند که آیا شرکت به قیمت از دست دادن ارزش آفرینی درازمدت تر، به اهداف مالی کوتاه مدت اولویت داده است، زیرا این مسئله بلافاصله در صورتهای مالی شناسایی نمی شود. این، ممکن است منجر به جابه جایی سرمایه از شرکتهایی که راهبردهای درازمدت را دنبال می کنند، به شرکتهایی شود که به سودهای کوتاه مدت اولویت می دهند.

گزارشگری مالی دست نمی یابد، اگر چه ممکن است در عمل کمی هم پوشانی وجود داشته باشد.

با وجود این، شاخه دیگری از گزارشگری پایداری، با تاثیر فزاینده، وجود دارد که بیشتر بر تاثیر مسایل پایداری بر خود شرکت تمرکز دارد، تا بر کالای مورد نیاز همگان. این گزارشگری در پی آن است تا برای سرمایه گذاران اطلاعات در این باره فراهم کند که مسایل پایداری چگونه ممکن است بر عملکرد مالی شرکت در آینده اثر بگذارد. فعالیت نهادهایی از جمله کارگروه افشای مالی مربوط به آبوهوا (TCFD) زیرمجموعه هیئت ثبات مالی (FSB)، نمونه ای از چنین جهت گیری نسبت به سرمایه گذاران و ارزش آفرینی است. دامنه چنین چارچوب افشایی بسیار نزدیک به دامنه چارچوب افشای هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری است. این موضوع من را به این پرسش می رساند که گزارشگری پایداری چگونه به گزارشگری مالی مربوط می شود و هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری چه نقشی ممکن است ایفا کند.

نقش هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری

ابتدا اجازه بدهید روشن کنم که من فکر نمی کنم هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری برای ورود مستقیم به زمینه گزارشگری پایداری مجهز باشد. تدوین استانداردهای گزارشگری پایداری، تخصصی را می طلبد که ما حقیقتاً نداریم. افزون بر این، در حال حاضر بیش از مقدار کافی در این زمینه استانداردها وجود دارد.

با وجود این، مسایل پایداری می تواند اثری داشته باشد که باید در گزارشگری مالی منعکس شود، همان طور که در حال حاضر این چنین است. هیئت استانداردهای حسابداری استرالیا (AASB) به تازگی یک سند بسیار جالب منتشر کرد که در این باره گفتگو می کند که چه زمانی افشای مربوط به آبوهوا با اهمیت است، و در نتیجه باید در صورتهای مالی مطابق با استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی گنجانده شود.^۲

این سند اشاره می کند که در صنایع خاص، ارزش ثبت شده داراییها، مانند اموال، ماشین آلات و تجهیزات و داراییهای شناسایی شده در ارتباط با منابع معدنی، می تواند بیش نمای شود، اگر اثر ریسکهای مربوط به آبوهوا به طور مناسب در نظر

گزارش تفسیری مدیریت

باید به مدیریت کمک کند تا

مضمون گسترده تری برای

صورت‌های مالی

فراهم کند

گزارشگری پایداری وجود دارد. این منجر به سردرگمی‌های بسیار در میان کاربران و شرکتهای خواهد شد. برای مثال، تسلا (Tesla) از نظر شاخص پایداری **ام‌اس‌سی‌آی (MSCI)** بالاترین رتبه را دارد، در حالی که **افتی‌اس‌یی (FTSE)** این شرکت را به عنوان بدترین تولیدکننده ماشین در سطح جهان از نظر مسایل زیست‌محیطی، پایداری و راهبری معرفی می‌کند. در عین حال یک موسسه دیگر این شرکت را جایی در میانه فهرست قرار می‌دهد^۲. مردم را نمی‌توان ملامت کرد اگر چیزی از این اطلاعات درک نکنند. افزون بر این، با داشتن تعداد زیادی از استانداردها، احتمال سرریز افشا بسیار زیاد است. روشن است که به تلفیق نیاز داریم. اولین قدم مفید، تلاشهای **گفتمان گزارشگری بنگاه^۴** به ریاست همکار سابق من، **یان مکینتاش (Ian Mackintosh)** است که به منظور همسوکردن چارچوبهای استانداردهای مختلف در این حوزه انجام می‌شود. دوم، ما نباید درباره انتظارات از گزارشگری پایداری به عنوان نماینده‌ای برای تغییر، زیاده‌روی کنیم. اجازه بدهید فراموش نکنیم که شفافیت کامل برای مهار فزونی مزایای مدیران شرکتهای کار زیادی انجام نداد. همچنین ما نباید انتظار داشته باشیم که گزارشگری پایداری در واداشتن شرکتهای به اولویت‌دادن به سیاره زمین به جای سود، چندان موثر باشد.

در پاسخ به این نیاز، در سال ۲۰۱۰ سندی منتشر کردیم که آن را «بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت» می‌نامیم، که در اصل یک رهنمود غیرالزام‌آور برای چگونگی نوشتن مقدمه یک گزارش سالانه است. این بیانیه باید به مدیریت کمک کند تا مضمون گسترده تری برای صورت‌های مالی فراهم کند، که به همین دلیل می‌خواهم درباره اطلاعات مالی گسترده تر، صحبت کنم.

از سال ۲۰۱۰ تاکنون، در این فضا اتفاقاتی بسیاری روی داده است. از آنجا که گولهای فناوری سرعت گرفته‌اند، توجه بیشتری به اثر اقلام نامشهود معطوف شده است. **شورای بین‌المللی گزارشگری یکپارچه (IIRC)** از چارچوب گزارشگری یکپارچه خود رونمایی کرد. همچنین نوآوریهای زیادی از حوزه‌های گزارشگری دیده‌ایم، مانند دستورالعمل گزارشگری غیرمالی **اتحادیه اروپا (EU)**. و البته پیشرفت‌های زیادی در فضای گزارشگری **زیست‌محیطی، پایداری و راهبری (ESG)** صورت گرفته که هیچکدام از آنها در بیانیه حرفه‌ای هیئت پیش‌بینی نشده‌اند. با وجود این، هیئت به گوش دادن به نگرانیهای سرمایه‌گذاران درباره کیفیت و تمرکز اطلاعاتی که دریافت می‌کنند، ادامه می‌دهد.

هیئت به این دلایل، کار برای اصلاح اساسی بیانیه حرفه‌ای را شروع کرد. بیانیه حرفه‌ای روزآمدشده، همچنان به طور عمده بر نیاز سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی گسترده تر متمرکز خواهد بود. هیئت از شرکتهای می‌خواهد که آنچه برایشان اهمیت راهبردی دارد را گزارش کنند، از جمله این که چگونه سیاستهای مزایای مدیران با اهداف درازمدت آنها همسو است. تمرکز بیشتری بر اقلام نامشهود معطوف خواهد شد.

و البته، شرکتهای باید اعلام کنند که چگونه مسایل پایداری از جمله تغییرات آب‌وهوا، ممکن است بر کسب‌وکار آنها اثر بگذارد، اگر این اثر با اهمیت باشد. فعالیت نهادهایی مانند کارگروه افشای مالی مربوط به آب‌وهوا ممکن است به خوبی به شرکتهای در برآوردن الزامات گزارش تفسیری مدیریت کمک کند.

اندیشه‌های گزارشگری پایداری

در آخرین بخش از سخنانم، می‌خواهم چند مشاهده عمومی از گزارشگری پایداری را برای شما بیان کنم.

ابتدا، حقیقتاً استانداردها و نوآوریهای زیادی در فضای

تظاهر به دوستدار محیط‌زیست بودن فراگیر شده است. وقتی رسوایی انتشار گازهای گلخانه‌ای به وسیله شرکت فولکس‌واگن (VW) پیش آمد، این شرکت در بخش خودرو شاخص پایداری **داوجونز** (Dow Jones) پیش‌تاز بود، و **آئودی** (Audi) واحد فرعی این شرکت در حال پخش تبلیغات تلویزیونی بود که در آن قورباغه سبز این آواز را می‌خواند: "دوستدار محیط‌زیست بودن آسان نیست." به صنعت هوانوردی بازگردیم، ما به گزارشگری پایداری نیاز نداریم تا بدانیم که پرواز برای محیط‌زیست بسیار بد است. با این حال، همگی ما سفر بر فراز آسمان را دوست داریم و تعداد پروازها هر سال نسبت به سال قبل بیشتر می‌شود. در پایان، مشوقهای مالی همچنان در مبارزه با تغییر آب‌وهوا ضروری هستند. به همین دلیل، من به شدت باور دارم نویدبخش‌ترین شاخه گزارشگری پایداری شامل آن استانداردهایی است که بر سرمایه‌گذار و اثر مسایل پایداری بر بازدهی آینده شرکت تمرکز دارد. این، نوعی از گزارشگری پایداری است که با بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت به خوبی جور است، بیش از آن نوع گزارشگری که به طور عمده بر کمک شرکت به کالای مورد نیاز همگانی تمرکز دارد. در حالی که بعضی از سرمایه‌گذاران ممکن است مایل به سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی باشند که امتیاز خوبی برای مسئولیت‌بنا به دست آورده‌اند، در نهایت اثر مسایل پایداری بر بازدهی مالی آینده، اثر بزرگتری بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری خواهد گذاشت.

در این زمینه، هنوز کارهای بسیاری باید انجام شود. همین چند وقت پیش، **اکنومیست** (Economist) یک ماجرای تامل‌برانگیز با عنوان «حقیقت درباره نفت و تغییر آب‌وهوا» منتشر کرد. این ماجرا نشان داد با این که گزارش‌های سالانه شرکت‌های بزرگ انرژی از نظر مسایل زیست‌محیطی مثبت هستند، اما سرمایه‌گذاری در سوخت‌های فسیلی همچنان با قدرت رو به افزایش است و سرمایه‌گذاری را از مواد تجدیدپذیر دور می‌کند^۵. شرکت‌های نفتی می‌بینند که تقاضا برای انرژی زیاد است و هیچ دلیل فوری برای ترس از سنج‌های قدرتمند قیمت‌گذاری کربن در بسیاری از قسمتهای جهان نمی‌بینند. برای سرمایه‌گذاران، این شرکت‌ها همچنان جذاب هستند، با علم به این که چهار شرکت از ۲۰ شرکت بزرگ پرداخت‌کننده

سود سهام، شرکت‌های مهم نفتی هستند.

این نشان می‌دهد که الزامات گزارشگری پایداری با توجه به نیاز به سیاست‌های معتبر در زمینه تغییر آب‌وهوا، نمی‌تواند مسئولیت را از دوش سیاستمداران بردارد. این خوب است که **گروه ۲۰** (G20) در حال ترویج افشای مربوط به آب‌وهواست؛ اما صدفار بهتر خواهد بود اگر آنها می‌توانستند بر سر معرفی مالیات بر نفت سفید توافق کنند.

سخن پایانی

دلایلی برای امیدواری وجود دارد. از روزهای اولی که من یک منتقد تغییر آب‌وهوا بودم، مسئله تغییر آب‌وهوا قطعاً به جریان اصلی سیاست وارد شده است. ممکن است متوجه شده باشید که حتی منتقدین تغییر آب‌وهوا هم در واقع دیگر تغییر آب‌وهوا را رد نمی‌کنند. حقیقتاً شواهد زیادی وجود دارد؛ آنها می‌پذیرند که تغییر آب‌وهوا واقعی است. در عوض، آنها اکنون نمی‌پذیرند که این موضوع ساخته دست بشر است. دست‌کم آنها می‌دانند که باید علم کاذب خود را تعدیل کنند تا همچنان اعتبار اندک خود را حفظ کنند.

تغییر آب‌وهوا به صدر نگرانی‌های مردم منتقل شده و این امر می‌تواند فضای بیشتری برای سیاست‌های همگانی مناسب در آینده فراهم کند. هر چه این سیاست‌ها گزنده‌تر باشند، گزارشگری پایداری مربوط‌تر خواهد شد. از توجه شما سپاسگزارم و امیدوارم ادامه کنفرانس برای شما مفید باشد.

پانوشته‌ها:

- 1- Financial Times, **Defective Data is a Big Problem for Sustainable Investing**, 2019
- 2- AASB, **Climate-related and Other Emerging Risks Disclosures: Assessing Financial Statement Materiality Using AASB Practice Statement**, 2018
- 3- Wall Street Journal, 17 September, 2018
- 4- Corporate Reporting Dialogue
- 5- Economist, **The Truth About Big Oil and Climate Change**, 2019

منبع:

- H. Hoogervorst, **What Sustainability Reporting Can and Cannot Achieve**, IFAC, April 2019

